

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet ovat pääosin konkreettisia, joita tehdään jo kunnissa

Tavoite 1. Nuori voi hyvin koulussa ja oppilaitoksessa:

Taiteen prosenttiperiaatteen käyttöä voisi suunnata nuorten osallistamiseen sekä arkkitehtuurin että taidehankintojen osalta ja nostaa siten mukaan ohjelman toimenpiteissä.

Tavoite 2. Jokaisella nuorella on pääsy mieluisaan harrastukseen matalalla kynnyksellä

Jokaiselle harrastamisen mahdollistamiseksi tulisi ratkaista taloudelliset mahdollisuudet. Kunnissa on käytössä erilaisia ratkaisuja, joita on tarpeen valtion taloudellisesti kohdennetusti tukea. Nuoret ovat eri puolilla maata eriarvoisessa asemassa riippuen kunnan tarjoamista mahdollisuuksista.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

Nuorten mielen hyvinvoinnin tukeminen on erittäin tärkeää. Riittävät resurssit on varmistettava.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Erytisen tärkeää on vahvistaa yhdenvertaisuutta, niiden nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, joiden ääni jää kuulumatta sosioekonomisen taustan tai muun syyn vuoksi kuulumatta.

Nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset

-

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

-

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

-

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Tampereen kaupunki haluaa lausunnossaan kiinnittää erityistä huomiota vanupon kirjoitustavan ongelmakeskeisyyteen ja puuttuvaan nuorisotyön eetokseen. Lisäksi vanupo on kirjoitettu passiivimuotoon, joka ei vastuuta mitään tahoja, vaan jättää kysymyksen siitä, mikä taho tavoitteita ja toimenpiteitä suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja mikä tärkeintä, rahoittaa.

Vanupo on suuressa ristiriidassa sekä hallitusohjelman että niiden säästötoimenpiteiden kanssa, joita hallitus on jo kohdentanut tai on kohdentamassa nuoriin.

Vanuposta puuttuu pitkän tähtäimen tulevaisuusorientaatio, jolla voitaisiin katsoa nuorisotyötä ja politiikkaa pidemmälle ajalle kuin hallituskaudelle. Nuorisopolitiikka ja nuorisotyö kaipaa vahvaa tutkimuksellista otetta siihen, mitä tulevaisuuden nuori tarvitsee ja millä keinoilla ja rahoituksella tarpeet pystytään täyttämään.

Vanuposta ei löydy uusia avauksia tai innovaatioita, joilla nuorten hyvinvointia voitaisiin parantaa. Tulevaisuusorientaation lisäksi jäimme kaipaamaan hyvinvointipuheista tulokulmaa nuoriin. Nyt puhe on ongelmalähtöistä eikä toivon näkökulmaa juurikaan löydy.

Kulttuurin ja liikunnan voimakas esiin tuominen tärkeinä menetelminä ilahduttaa. Toiveena on, että niihin resurssoidaan myös taloudellisesti.

Kansainvälisen ohjauksen ja strategioiden tärkeys ja ajankohtaisuus näkyi vanupossa vahvasti ja sitä pidämme erittäin tärkeänä linjauksena.

Tampereen kaupunki havaitsi suurimmat puutteet kahdessa arvolatauksessa, joihin toivoo tarkennuksia ja selkeitä toimenpide-ehdotuksia.

1. Yksilökeskeisyydestä kohti yhteisöllisyyttä

Vanupossa keskitytään yhteisön sijasta yksilön vahvistamiseen. Nykyisillä, tai edes lisätyillä, resursseilla ei ole mahdollista lähteä panostamaan yksilötyöhön (esim. terapiatakuu), vaan nuorisotyötä tulee lähteä tarkastelemaan nimenomaan yhteisöön kiinnittymisen ja yhteisöjen kehittämisen kautta. Yksilötyö (esim. terapiatakuu) on tärkeä toimintamenetelmä yhteisötyön rinnalle, mutta sen ei tule olla nuorisotyön keskiössä.

2. Pahoinvoinnin juurisyihin tulisi puuttua

Vanupossa keskitytään nuorten pahoinvoinnin korjaamiseen eikä ennaltaehkäisevän hyvinvoinnin kehittämiseen. Pahoinvoinnin juurisyitä tulee selvittää ja niihin puuttua ennaltaehkäisevin keinoin. Korjaavan työn osuus nuorisotyössä ei saa kasvaa.

Kytös kansalliseen lapsistrategiaan mainitaan ohjelman alussa, mutta siihen tulisi viitata muissakin kohdin, jotta yhteys näyttäytyisi vahvana.

Koreissa 1-3 on hyviä tavoitteita, joiden monet toimenpiteet koskevat kuntien toimintaa. Valtion tason konkreettisia toimenpiteitä pitää lisätä.

Länkinen Pirjo-Liisa

Tampereen kaupunki Sivistyspalvelut - Apulaispormestari, kasvatus- ja opetuslautakunta sekä kulttuuri- ja vapaa- aikalautakunta 25.1.2024 § 1